

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא עו.

עין מושפט
גר מצוה

14 ב"ק קב. ע"ז א.
[לקמן עו: ק"ח: ג] כ"ד
מומקם היכי דמי, א לקמן
ק"א. ק"ח, ד' גיטין
סב: [ע"ש], ט' [לקמן
עו: א] ב"ב ד' ז' ז' ז'
דקאמרה. וכ"ל,

תורה אור השלם

1 אל תמנע טוב מבעליו
בהיותו לאל ידך
לעשות: מש"ל ג כז

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלכתא דמתגר
בארבעה וכו' בארבעה
הוה ערובין: (ב) רש"י
ד"ה אפי' וכו' דאין
שליח: (ג) תוס' ד"ה
השוכר וכו' והוקרו
פועלים ומה מה שמעדי:

מוסף רש"י

הבא לי גיטי ואשתך
אמרה התקבל לי גיטי.
האשה שאמרה שנתנה הבא
לגיטי והוא אמר לבעל
אשתך אמרה התקבל לי גיטי
(גיטין 80). והוא אומר.
הבעל אמר לו הילך כמה
שאמרה (80). אפילו
הגיע קצת לידה אינה
מגורשת. כדפירש ואילו
(80). שמעת מינה. דמאן
דאמר לשלח הילך כמה
שאמרה משלך. אדיבורא
דידה קא סמיך. אדעתא
דידורא דשליח קאמר ליה
הא הילך כמה שאמרה.
דעמיתא ליה דשליח לקבלה
את הילך אינה מגורשת.
דכי יתב בעל ניהליה
אדעתא דשליח קאמר ליה
יהיב ניהליה ולא אדעתא
דסולסל. ושלח לקבלה לא
הוה (80). דאי סלקא
דעתך דאדיבורא דידה
קא סמיך. והי קאמר ליה
לא לא ידעתא אלא דלמיה
אינה מתגרשת. ויהיב
(80). מבי מטי גיטא
לידה מיהא תיגרש. דהא
בעל נמי שליח להולכה שויה
(80).

רבינו הגאון

[דעתיהו אעילויה באמר
להם ששוכרם על.]

ואם בעל הבית חוזר בו ידו על הפסוק. יתן להם לפי מה שעשו ואם הולך מלאכת פועלים על כרחו יתן להם כמה שפסק הדין ממנה שזרין להוצאות שהלמטה: כל המסנה ידו על הפסוק. כגון נתן כמר לזכע לזכעו אדם וזכעו שחור אדם השבח יותר על הציאה אין נותן לו שכרו משלם אלא דמי יציאת עינים וסממנים ואם יציאה ימירה על השבח נותן לו את השבח: וכל החוזר בו בגמרא מפרש לנתיב מאי: גמ' חוזר כסן לא קפני. דניהוי האי טעו הם את בעל הבית או בעל הבית אותן דא"כ הוה ליה למיתני לשון חורה: דאטעו פועלים אהדי. אחד מן הפועלים הטעה את חבריו: בארבעה זווין. ליומא: אמר להו. אינה בתלמא: סבור וקבול. ומאי תרעומתן: ואמר להו בארבעה. ולערב לא נתן צעה"כ אלא ג'. היכי דמי. דתרעומת יהיה להו ולא יומר: ולחיו פועלים היכי מתגרי. אי מתגרי בארבעה על כרחיה דצעה"כ יתיב ארבעה דהא קפני נוטל מבעל הבית מה שהנהג אותו ואע"פ שלא נזהר והיה ההנהגותו כן ואי מתגרי בשליש מאי תרעומת איכא: הוה ערובין. לבקש אדם דקוק לפועלים ששוכר בארבעה: אי צניס אימא כבעל הבית עסקין. כפועל שיש לו לעצמו שדות שהן שלו ואינו נשכר למלאכת אחרים אס לא צייתר על דמי שכירות והיינו תרעומת דאי לאו דלמרת לי צד' לא הייתי מונוול בעצמי: לעולם פועלים. הרגילים למלאכת אחרים: צריפא. שפירו חייך סביבות שדה ואין מלאכתך ניכרת כגון דמלו מיהא כדמסיים ואויל: אל תמנע טוב מבעליו. פסוק הוא פשוט: דעמיהו אעילויה. אע"פ שאמרו לו הרי אנו נשכרים כדברי בעל הבית לא לפחות מקצתו של זה אמרו אלא להוסיף וכך אמרו מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית וכוון שבעל הבית פחות אי אמר לן האי שרכס עלי יתן משלו ואי אמר שרכס על בעל הבית יש להם תרעומת עליו: אלא. הא מיבעיא לן אמר ליה בעל הבית בארבעה והוא אמר להו בתלמא ואמרו ליה הרי אנו נשכרים כמו שאמר בעל הבית מאי: אדיבורא דפועל סמיך. והכי אמרו ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית ולית להו אלא תלמא ותרעומת דאל תמנע טוב: או דלמא. לאו לדידה הימנוהו אלא הכי אמרו אחר דברי בעל הבית נלך ולא סבור וקבול ושקלי ד': ה"ג הכא לי גיטי ואשפך אמרה התקבל לי גיטי. האשה שאמרה לאחד אס תמנא את בעלי אמרו לו שישלח לי את גיטי ציך ותיעשה שווחו של בעלי לגרשני כשמיגע גט לדי. דשליח להולכה על הבעל לעשות והאשה מתגרשת כשיגיע גט לידה ושליח לקבלה על האשה לעשות שיהא הוא שווחה וכמותה אלמא אדיבורא דידה קא סמיך והכי א"ל מהימנת לי דכך אמרה ולא עשאו שליח להולכה הלכך אין כאן שליחות (א) ואין עליה לעשות שליח להולכה והכי אמר ליה אלא התקבל ובעל נמנו כן בתורת שליח קבלה ושליחות זה אינו צד הבעל לעשות: דאי סלקא דעתך אדיבורא דידה סמיך. ולא לדבריו האמין אלא הילך כמה שאמרה היא קאמר ליה אס כן עשאו שליח

ואז"ל יהו אמר להו בארבעה דעתייהו אעילויה. והא דלמרו ליה כמו שאמר צעה"כ היינו מהימנת לן דהכי אמר צעה"כ אי נמי משום דאי אמר בעל הבית טפי מארבעה שיהא להם כמו שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה צמר הכי אי אמרין מהימנת לן דהכי אמר צעה"כ אי משום דלדעמיה אעילויה: דעתייהו אעילויה. באמר להו שרכס עלי איירי דאי אמר להו שרכס על בעל הבית מאי נפקא מינה אי דעתייהו אעילויה דצעה"כ לא ישלם להם אלא מה שהתנה. ר"י וכן רבינו חננאל: (לעיל) השוכר את האומנין וחוזרו בהם ידם על התחנותה. שאם קבלו קמה לקור צניס פועלים וקרו צניה (א) והוקרו (א) וזה מה שעמד לעשות סלע וחזי וחזרו פועלים לא יתן להם רק חצי סלע (ב) לפי שיטתך לתת סלע וחזי לקור חזיה השני והיינו כ"י דוסא ואם צעה"כ חוזר בו ידו על התחנותה פירש בקונטרס אס הוולו פועלין ואין שוה חזיה אלא שקל וחזר בו צעה"כ יתן להם סלע וחזי לפי שחזי הסלע ימנא שיגמרו קיירו ולא רצה לפרש דידו על התחנותה כשחקרו פועלין ויתן להם סלע וחזי על חזי שעשו כמו ששה עכשיו שאין יתן סכרא כי למה יתן להם צעה"כ יתן ממה שהתנה עמהם כיון שאין מפסדין בחזרת צעה"כ ולדעה יתן מרויחם שמה ימנאו שיתנו להם סלע וחזי לקור חזי קמה והוא לא היה נותן להם כ"א סלע וא"ת דאמר לקמן (דף עו.) אמר מר או יגמרו מלאכתם ויטלו צ' סלעים פשיטא לא צריכא דול עבידתא ואימא צעה"כ ופייסוהו פועלים והשתא למה חוזר צעה"כ בזה בשביל שהול המלכה מה מרויח בחזרה הלא צריך ליתן להם סלע וחזי על מה שעשו ופועלים נמי למה פייסו כיון שאין מפסדין כלום וי"ל דצעה"כ חוזר מתמת שגאה שהיתה קטטה צניסה ופועלים פייסו שלא יטריכו לחפש ולמנוא מקום להשתכר: דאי ס"ד אדיבורא דידה סמיך בי משי גיטא לידה מיהא תתגרש. דאי אמרין דגבי פועלים דעמיה אעילויה דצעה"כ הי"ג ה"ל למימר דעמיה דבעל אעילויה לאלתר כי עכשיו יהיה צידו עדיין אס לקיים אס לגרש והשתא פשיט ליה משנהיגע גט לידו מגורשת (א) דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו אגריות' לידה שמתגרשת מהרה ופשיט דכ"ש דאעילויה דצעה"כ יש לקמוך וא"כ (א) סותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דדעמיה אעילויה דקאמר שליח ולא אגריותא דצעה"כ והכא סמיך בעל אגריותא דידה (א):

פועלין לית לן למימר דדעמיה אעילויה דצעה"כ אכל אין לפרש דעילויה דבעל הוה מה שאינה מתגרשת במהרה דהא עדיף ליה ממתגרשת לאלתר כי עכשיו יהיה צידו עדיין אס לקיים אס לגרש והשתא פשיט ליה משנהיגע גט לידו מגורשת (א) דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו אגריות' לידה שמתגרשת מהרה ופשיט דכ"ש דאעילויה דצעה"כ יש לקמוך וא"כ (א) סותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דדעמיה אעילויה דקאמר שליח ולא אגריותא דצעה"כ והכא סמיך בעל אגריותא דידה (א):

להולכה וזו צידו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא תתגרש: הכי

ג א מ"י פ"י מהלכות
שכירות ה"ל ד עיין
בשנות ומגיד משנה
קמנ עשין עט טו"ש ח"מ
ס"י ז' ט' ספ"ק ג ופי' שלג
ספ"ק ה ב"ב: ד
ב מ"י שס פ"ט ה"ל ד
ופ"ח מה"ל מורה ה"ל
ג ד סמנ שס ופי' פכ
טו"ש ח"מ פ"י שלג ספ"ק
ד ופי' ק"ף ספ"ק יוד י"א:
ה ג מ"י פ"ט מהלכות
שכירות ה"ל ג סמנ
עשין פט טו"ש ח"מ פ"י
שלג ספ"ק ה:
ו ד מ"י שס ה"ל ט סמנ
שס טו"ש ח"מ פ"י
שלג ספ"ק ה:
ז ה ר ז ח מ"י שס ה"ל
ז סמנ שס טו"ש ח"מ
פ"י שלג ספ"ק ה:
ח ט מ"י שס טו"ש שס
ספ"ק ז:
ט י מ"י שס טו"ש שס
ספ"ק ג:
י כ מ"י שס וסמנ שס
טו"ש שס ספ"ק ד
ולית להו אלא תלמא:
יא ל מ מ"י פ"ו מה"ל
גיטין ה"ל י"א סמנ
עשין כ טו"ש ח"מ פ"י
קמ ספ"ק ח:

מוסף תוספות

א. פועלים. ר"פ. ב. כד
שיהא המלאכה עשוי' בב'
סלעים כמו שפסק עמהם
בתולה. ר"פ. ג. וא"ת
מאי קאמר הא כן לא
קמיבעיא לן לעיל או
דילמא אדיבורא דבעל קא
סמיך אלא משום
דדעתייהו אעילויה דאמר
בעה"ב אבל הכא גבי גט
ליכא עילויה. וברא
לוטרי. ר"פ. ד. והיינו
עילויה דידה שהוא חפץ
לגרשה. דאי אדיבורא
דיד' קא סמיך. אינה
מתגרשת. תוס' ה"א"ש.
ה. התקבל לי גיטי ואשתך
אמרה הבא לי גיטי ואמר
רבי. מ"י. ו. ששם
דשליח קבלה שויתיה,
הוה שמינעין ריב"א.
ז. כיון שיש להם לסמוך
אפי' אגריותא דבעל
הבית. מוחסן למיעו"א.
ח. אלמא שליחות קבלה
לאו אגריותא הוא. ריב"א.

